II

(Πράξεις για την ισχύ των οποίων δεν απαιτείται δημοσίευση)

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 10ης Ιουλίου 1995

περί των γενικών κατευθύνσεων οικονομικής πολιτικής των κρατών μελών και της Κοινότητας

(95/326/ΕΚ)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη του:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 103 παράγραφος 2,

τη σύσταση της Επιτροπής,

τη γνώμη της Νομισματικής Επιτροπής,

τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 26ης και 27ης Ιουνίου 1995 (Κάννες),

ΣΥΝΙΣΤΑ:

1. **Εισαγωγή**

Από το καλοκαίρι του 1994, εποχή κατά την οποία εγκρίθηκαν οι προηγούμενες γενικές κατευθύνσεις, ο ρυθμός οικονομικής ανάπτυξης στην Κοινότητα έχει σταθεροποιηθεί. Όπως κατέδειξε, όμως, η πρόσφατη συναλλαγματική κρίση που ακολούθησε την πτώση του δολαρίου, υπάρχουν ακόμα σοβαροί κίνδυνοι και σημαντικά θέματα πολιτικής που παραμένουν ανεπίλυτα. Οι οικονομικές πολιτικές, για να μπορέσουν να αξιοποιήσουν απόλυτα τις προοπτικές ανάπτυξης, να αυξήσουν την απασχόληση και να ενισχύσουν τη σύγκλιση, πρέπει να ανταποκριθούν στις προκλήσεις και τις ευκαιρίες που προσφέρει η διαφαινομένη οικονομική ανάκαμψη.

Οι παρούσες κατευθύνσεις οικονομικής πολιτικής — που εκπονήθηκαν και εγκρίθηκαν σύμφωνα με το άρθρο 103 παράγραφος 2 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας — θα αποτελέσουν το σημείο αναφοράς για την άσκηση οικονομικής πολιτικής στην Κοινότητα και στα κράτη μέλη. Επιβεβαιώνουν τους στόχους που προσδιορίστηκαν με τις προηγούμενες κατευθυντήριες γραμμές καθώς και τα συμπεράσματα για την καταπολέμηση της ανεργίας στα οποία κατέληξε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, συγκεκριμένα το Συμβούλιο του Έσσεν, το οποίο συνέστησε πέντε τομείς στους οποίους θα πρέπει να ενταθούν οι προσπάθειες. Με την πλήρη εφαρμογή των εν λόγω κατευθύνσεων θα καταστεί δυνατή η ενίσχυση της σύγκλισης και η υλοποίηση των ευνοϊκών προοπτικών για την ανάπτυξη και την απασχόληση, πράγμα που θα έχει ως αποτέλεσμα να μειωθεί σημαντικά το ποσοστό ανεργίας και θα συμβάλει συνεπώς στην άμβλυνση του προβλήματος του κοινωνικού αποκλεισμού.

Στο σημερινό οικονομικό περιβάλλον, δύο είναι τα θέματα που προκαλούν ανησυχία και τα οποία πρέπει να αντιμετωπιστούν κατά προτεραιότητα. Πρώτον οι ευνοϊκές συνέπειες της οικονομικής αύξησης είναι πιθανόν να οδηγήσουν σε «παραμέληση της προσαρμογής». Η χαλάρωση αυτή μπορεί να εκδηλωθεί ως μειωμένη αποφασιστικότητα για τη μόνιμη επίλυση των διαρθρωτικών φορολογικών ανισορροπιών, μετά την κυκλική βελτίωση των δημοσιονομικών ελλειμμάτων, ή ακόμα, καθώς σημειώνεται ανάκαμψη της απασχόλησης, μπορεί να εμφανιστεί ως απροθυμία για τη λήψη και εφαρμογή των μέτρων εκείνων που απαιτούνται για την άρση των ατελειών της αγοράς εργασίας. Θα πρέπει οπωσδήποτε να υπάρξει σθεναρή αντίσταση κατά οιασδήποτε μορφής αυτής της «παραμέλησης της προσαρμογής».

Δεύτερον, ορισμένες από τις πρόσφατες μεταβολές των συναλλαγματικών ισοτιμιών δεν επέτειναν μόνον τον κίνδυνο διάδοσης του πληθωρισμού. Συνετέλεσαν επίσης σε διατάραξη της λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς και με τον τρόπο αυτό έθεσαν σε κίνδυνο τα θετικά επιτεύγματα της οικονομικής ολοκλήρωσης. Οι εν λόγω μεταβολές των ισοτιμιών, οι οποίες δεν ανταποκρίνονται σε βασικά οικονομικά μεγέθη, θα έχουν δυσμενή αποτελέσματα για όλα τα κράτη μέλη.

Είναι σαφές ότι, για να περιορισθεί στο ελάχιστο η εμφάνιση ανάλογων επεισοδίων, πρωταρχικό στόχο των οικονομικών πολιτικών της Κοινότητας πρέπει να αποτελέσει η δημιουργία των προϋποθέσεων της σταθερότητας των συναλλαγματικών ισοτιμιών που θα αντικατοπτρίζει τα βασικά μεγέθη της οικονομίας.

Οι παρούσες κατευθύνσεις επιβεβαιώνουν τους στόχους πολιτικής που προσδιορίστηκαν με τις κατευθυντήριες γραμμές του Δεκεμβρίου του 1993 και του Ιουλίου του 1994: έχει πρωταρχική σημασία για την Κοινότητα και τα κράτη μέλη να μετατρέψουν την σημερινή ανάκαμψη σε μια ισχυρή, διώσιμη, μη πληθωριστική, μεσοπρόθεσμη διαδικασία ανάπτυξης που θα σέβεται το περιβάλλον. Η ανάπτυξη αυτού του είδους είναι σημαντική προκειμένου να μειωθεί δραστικά η ανεργία και να καταστεί δυνατή η επίτευξη του απαιτουμένου βαθμού σύγκλισης που θα διευκολύνει την μετάβαση στο τρίτο στάδιο της ΟΝΕ. Για την επίτευξη αυτών των στόχων θα απαιτείται ένα σταθερό, ευνοϊκό για τις επενδύσεις, βραχυπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο μακροοικονομικό πλαίσιο, που θα χαρακτηρίζεται από:

— νομισματική πολιτική προσανατολισμένη προς την σταθερότητα, το έργο της οποίας δεν θα υπονομεύεται από αντενδεικνυόμενες δημοσιονομικές και μισθολογικές εξελίξεις,

— συνεχιζόμενες προσπάθειες για την εξυγίανση των δημοσίων οικονομικών στα περισσότερα κράτη μέλη, οι οποίες θα συμβαδίζουν με τους στόχους των προγραμμάτων σύγκλισης,

— τάσεις στον τομέα των ονομαστικών μισθών συνεπείς προς τον στόχο της σταθερότητας των τιμών· ταυτόχρονα οι εξελίξεις των πραγματικών μισθών θα πρέπει να είναι κατώτερες από την αύξηση της παραγωγικότητας ώστε να ενισχυθεί η αποδοτικότητα των επενδύσεων που μπορούν να δημιουργήσουν θέσης απασχόλησης.

Ουσιαστικό συμπλήρωμα του πλαισίου αυτού θα αποτελέσουν οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις προς την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των οικονομιών των κρατών μελών και τη βελτίωση της λειτουργίας της αγοράς εργασίας. Οι πολιτικές οι αναγκαίες για τη διατήρηση της μακροπρόθεσμης ανάπτυξης, την αύξηση της απασχόλησης και την ενίσχυση της σύγκλισης είναι αλληλένδετες.

2. **Κατευθύνσεις οικονομικής πολιτικής**

Σταθερότητα τιμών και συναλλαγματικών ισοτιμιών

Από την αρχή της τρεχούσης δεκαετίας σημειώνεται σημαντική πρόοδος ως προς τη μείωση του πληθωρισμού στην Κοινότητα και στα κράτη μέλη. Το ποσοστό πληθωρισμού σε εννέα κράτη μέλη προβλέπεται, βάσει των εαρινών προβλέψεων που δημοσίευσε η Επιτροπή, ότι θα κυμανθεί το 1996 μεταξύ 2 % και 3 %, πράγμα που ανταποκρίνεται στους στόχους των κατευθύνσεων του 1993 και 1994, ενώ εκτιμάται ότι σε δύο ακόμη κράτη μέλη θα ξεπεράσει ελάχιστα αυτά τα όρια τον επόμενο χρόνο.

Πρέπει να πραγματοποιηθούν περαιτέρω βήματα για την επίτευξη της σταθερότητας των τιμών. Αυτό σημαίνει πρώτα απ' όλα ότι πρέπει να διευρυνθεί σημαντικά η ομάδα των κρατών μελών, των οποίων οι επιδόσεις στον τομέα του πληθωρισμού ανταποκρίνονται στις κατευθύνσεις του 1994. Τα κράτη μέλη, των οποίων το ποσοστό πληθωρισμού προβλέπεται ότι θα κυμανθεί μεταξύ 2 % και 3 %, πρέπει να διατηρήσουν πολιτική που θα έχει στόχο να εμποδίσει κάθε αναζωπύρωση των πληθωριστικών πιέσεων, ενώ παράλληλα θα πρέπει να επιδιώξουν να φθάσουν σε ποσοστό ίσο ή κατώτερο του 2 %. Οι άλλες χώρες πρέπει να εντείνουν τις προσπάθειές τους, σε ορισμένες περιπτώσεις σημαντικά, προκειμένου να επιτύχουν τους στόχους των κατευθύνσεων.

Οι μεταβολές των συναλλαγματικών ισοτιμιών θα μπορούσαν να έχουν σημαντική επίδραση στη σύγκλιση του πληθωρισμού. Συνεπώς, στα περισσότερα κράτη μέλη όπου παρατηρήθηκε υπερτίμηση του νομίσματος, η σύγκλιση του πληθωρισμού αναμένεται να ενισχυθεί. Στα εν λόγω κράτη μέλη προβλέπεται ότι, στις περισσότερες περιπτώσεις, οι μισθοί θα εξελιχθούν σε γενικές γραμμές σύμφωνα με τον στόχο της σταθερότητας τιμών. Θα πρέπει πάντως να εξασφαλισθεί ότι οι μισθολογικές εξελίξεις δεν θα έχουν ως αποτέλεσμα τον περιορισμό της αποδοτικότητας των επενδύσεων, ιδίως στους τομείς τους προσανατολισμένους προς τις εξαγωγές. Από την άλλη πλευρά, στα κράτη μέλη όπου έχουν σημειωθεί υποτιμήσεις του νομίσματος, αυξήθηκαν οι τιμαριθμικές πιέσεις καθώς και ο κίνδυνος επιτάχυνσης του πληθωρισμού. Οι χώρες αυτές πρέπει να επιδείξουν ιδιαίτερα μεγάλη προσοχή. Συγκεκριμένα, για μία ισχυρή οικονομική ανάπτυξη, έχει σημασία να αποτραπεί η δημιουργία ενός φαύλου κύκλου πληθωριστικών τιμών και μισθών λόγω των αυξήσεων στις τιμές των εισαγωγών. Στην αντίθετη περίπτωση, η προσανατολισμένη προς την επίτευξη σταθερότητας πολιτική που ακολουθείται σήμερα, θα χάσει πολύ γρήγορα την αξιοπιστία της.

Ο συνδυασμός της έντονης υποτίμησης του δολαρίου, των ανεπίλυτων διαρθρωτικών προβλημάτων, των αβέβαιων φορολογικών και πληθωριστικών προοπτικών και άλλων αβεβαιοτήτων σε ορισμένα κράτη μέλη, οδήγησε σε σημαντική συναλλαγματική αστάθεια στην Κοινότητα. Μεταβολές των συναλλαγματικών ισοτιμιών μεγαλύτερες απ' όσο δικαιολογούν οι διαφορές μεταξύ των ποσοστών πληθωρισμού είναι επιζήμιες για όλα τα κράτη μέλη. Σε όσα κράτη μέλη σημειώθηκε υπερτίμηση του νομίσματος, μειώθηκαν οι προοπτικές ανάπτυξης, καίτοι είναι ακόμη σε γενική κλίμακα ευνοϊκές, ενώ σε όσα κράτη μέλη σημειώθηκε υποτίμηση, οι προοπτικές πληθωρισμού αυξάνονται και απαιτείται να καταβληθούν επί πλέον προσπάθειες προκειμένου να επιτευχθούν οι μεσοπρόθεσμοι στόχοι στον τομέα του πληθωρισμού. Περαιτέρω, έχει διαταραχθεί η εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, δεδομένου ότι οι επιχειρηματικές αποφάσεις λαμβάνονται βάσει μη εξισορροπημένων συναλλαγματικών ισοτιμιών, παρέχοντας συνεπώς λανθασμένα κίνητρα σε ομάδες ειδικών συμφερόντων.

Με την περαιτέρω πρόοδο στον τομέα της σταθερότητας των τιμών, τα κράτη μέλη θα βελτιώσουν τις προοπτικές για μία συναλλαγματική σταθερότητα διάρκειας, η οποία με τη σειρά της θα βοηθήσει τη σταθερότητα των τιμών. Εν προκειμένω, βασικό ρόλο θα διαδραματίσει η δημοσιονομική πολιτική και η αξιοπιστία των δεσμεύσεων στον τομέα της φορολογικής ενοποίησης. Η συναλλαγματική σταθερότητα θα συμβάλει επίσης στην πλήρη αξιοποίηση των πλεονεκτημάτων της εσωτερικής αγοράς και στη βελτίωση της κατανομής των πόρων εντός της Κοινότητας. Όλα τα κράτη

μέλη πρέπει να συνεχίσουν να αντιμετωπίζουν τη συναλλαγματική πολιτική τους ως ζήτημα κοινού συμφέροντος στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Συστήματος και, όπου ενδείκνυται, του μηχανισμού των συναλλαγματικών ισοτιμιών.

Υγιής δημοσιονομική κατάσταση

Παρά τη σταθεροποίηση της οικονομικής ανάπτυξης, οι προοπτικές επίλυσης των φορολογικών ανισορροπιών παραμένουν αβέβαιες και η επίτευξη φορολογικής σύγκλισης εξακολουθεί να είναι αβέβαια.

Η έλλειψη μεγαλύτερης βελτίωσης στο θέμα της δημοσιονομικής εξυγίανσης οδηγεί, σε πολλές περιπτώσεις, σε μία κατάσταση όπου η φορολογική πολιτική υφίσταται βαρείς περιορισμούς λόγω της υψηλής και συνεχώς αυξανόμενης επιβάρυνσης της αποπληρωμής τόκων. Υπονομεύει επίσης τη διαρκή σταθερότητα των τιμών και των συναλλαγματικών ισοτιμιών, αυξάνει την αβεβαιότητα για την πορεία της φορολογικής πολιτικής και κλονίζει την αξιοπιστία των τηρουμένων πολιτικών. Συντελεί στη διατήρηση ενός συνονθυλεύματος αντιφατικών πολιτικών και υπονομεύει το έργο της νομισματικής πολιτικής. Οι συνεχιζόμενες φορολογικές ανισορροπίες θα έχουν μεσοπρόθεσμα αρνητικές συνέπειες για την οικονομική ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης. Η υγιής φορολογική κατάσταση αποτελεί θετικό παράγοντα από την άποψη της προσφοράς δεδομένου ότι ανοίγει τον δρόμο για την μείωση της φορολογίας και την αύξηση των παραγωγικών δημοσίων επενδύσεων. Πράγματι, τα επιχειρήματα υπέρ της δημοσιονομικής ενοποίησης που ως βάση έχουν τη μέριμνα για την οικονομική αύξηση και την απασχόληση είναι αν μη τι άλλο εξίσου σημαντικά με εκείνα που ως βάση έχουν την ανάγκη να σταθεροποιηθεί το χρέος και να επιτευχθεί ονομαστική σύγκλιση. Αν τα δημοσιονομικά ελλείματα και τα ποσοστά χρέους δεν καταστεί δυνατόν να μειωθούν κατά τρόπο μόνιμο, σήμερα, σε μια εποχή σχετικά έντονης ανάπτυξης, τότε πότε θα μειωθούν;

Αποτελεί σαφώς προτεραιότητα όλων σχεδόν των κρατών μελών το να εξασφαλίσουν ότι θα αξιοποιηθούν όλες οι ευκαιρίες που παρέχει η αύξηση για την προώθηση της φορολογικής ενοποίησης μέσω της μείωσης των διαρθρωτικών ελλειμμάτων. Τα κράτη μέλη πρέπει να επιδιώξουν να μειώσουν το δημοσιονομικό τους έλλειμμα κάτω από το 3 % του ΑΕΠ το ταχύτερο δυνατόν, ως πρώτο βήμα για την επίτευξη του μεσοπρόθεσμου στόχου, της προσέγγισης του ισοζυγίου, τον οποίο τάσσουν οι κατευθύνσεις του Δεκεμβρίου του 1993. Σε ορισμένες χώρες, η διάρθρωση του συνταξιοδοτικού συστήματος απαιτεί πλεονάσματα στους δημόσιους λογαριασμούς.

Σύμφωνα με τρέχουσες εκτιμήσεις, όλα τα κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων των οποίων το προβλεπόμενο δημοσιονομικό έλλειμμα για το τρέχον έτος θα είναι χαμηλότερο του ορίου 3 %, πρέπει να αξιοποιήσουν τα περιθώρια ελιγμών που διαθέτουν λόγω του υψηλοτέρου του προβλεπομένου από τον προϋπολογισμό ρυθμού οικονομικής ανάπτυξης, ή λόγω της μείωσης των επιτοκίων, για να επιταχύνουν τη διαδικασία της δημοσιονομικής σταθεροποίησης. Αυτό είναι ιδιαίτερα επείγον στις χώρες που έχουν υψηλή αναλογία χρέους ως ποσοστού του ΑΕΠ. Σε περίπτωση που η αναταραχή των συναλλαγματικών ισοτιμιών προκαλέσει επιβράνδυση του ρυθμού ανάπτυξης εφέτος, οι προσπάθειες επίτευξης των στόχων των προγραμμάτων σύγκλισης δεν θα πρέπει να χαλαρώσουν.

Όπως προκύπτει από τις προβλέψεις για το 1996 και με βάση τα μέτρα προσαρμογής που έχουν μέχρι σήμερα προσδιοριστεί σαφώς από εκείνα τα κράτη μέλη που έχουν θέσει φορολογικά ανώτατα όρια στα προγράμματά τους σύγκλισης, οι φορολογικοί στόχοι δεν θα επιτευχθούν με τρόπο ενιαίο. Σε αρκετές περιπτώσεις απαιτείται προσπάθεια προσαρμογής για να επιτευχθούν οι στόχοι που ορίζονται από τα προγράμματα σύγκλισης. Βάσει των προβλέψεων της Επιτροπής και των υποθέσεων «αμετάβλητης πολιτικής», επτά μόνον κράτη μέλη θα έχουν ελλείμματα κάτω του 3 % του ΑΕΠ. Αυτό υπογραμμίζει πόσο σημαντικό είναι να τηρούνται τα προγράμματα σύγκλισης και πόσο αναγκαίο να αναπροσαρμόζονται τακτικά ώστε να συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων της συνθήκης.

Σε πολλές χώρες η καλύτερη λύση θα πρέπει να είναι ο περιορισμός της αύξησης των δαπανών, δεδομένου ότι, εκτός από την επίδρασή τους στην απασχόληση, υπάρχουν αναμφίβολα όρια για την αύξηση της φορολογίας και των κοινωνικών επιβαρύνσεων. Αλλά και ο εξορθολογισμός των δημοσίων δαπανών και των φορολογικών συστημάτων μπορεί επίσης να συμβάλει στην οικονομική ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης. Συγκεκριμένα, όπως προτείνεται με τις κατευθύνσεις του 1994, τα κράτη μέλη θα πρέπει, εφόσον είναι ανάγκη, να τροποποιούν τις δομές του φορολογικού τους συστήματος κατά τρόπους που είναι πιθανόν να ευνοήσουν την απασχόληση και να ωφελήσουν το περιβάλλον, ενώ θα πρέπει να γίνει επαναπροσανατολισμός των κρατικών δαπανών, όχι πλέον προς την κατανάλωση, αλλά προς τις δαπάνες εκείνες που αυξάνουν την παραγωγικότητα· μεταξύ των τελευταίων αυτών θα πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στην ενίσχυση των δημοσίων επενδύσεων και των επενδύσεων σε ανθρώπινο κεφάλαιο. Ακόμα, πρέπει να μειωθεί το μη μισθολογικό κόστος της εργασίας, ιδίως, σε ορισμένες χώρες, στα χαμηλότερα κλιμάκια μισθών και παραγωγικότητας. Είναι, ωστόσο, σημαντικό να μην τεθεί σε κίνδυνο η απαιτούμενη μείωση των δημοσιονομικών ελλειμμάτων, πράγμα που σημαίνει ότι θα πρέπει να εξευρεθούν, σε αντιστάθμιση, συμπληρωματικά έσοδα.

Φορολογικές δυσχέρειες εξακολουθούν να χαρακτηρίζουν τη δημοσιονομική κατάσταση πολλών κρατών μελών. Στην Ελλάδα, έχει σημειωθεί κάποια πρόοδος από το 1994. Ωστόσο, είναι σημαντικό να μειωθούν πολύ περισσότερο οι φορολογικές ανισορροπίες ώστε να μην ανακοπεί η πορεία προς τη σύγκλιση. Απαιτούνται αποφασιστικά μέτρα, ιδίως από απόψεως δαπανών, σε πολυετές πλαίσιο ώστε να αυξηθεί η εμπιστοσύνη στην πορεία της οικονομικής πολιτικής. Στην Ιταλία, τα μέτρα φορολογικής σταθεροποίησης που λήφθηκαν κατά τα τελευταία έτη, αρχίζουν να αποφέρουν καρπούς. Οι προσπάθειες πρέπει να συνεχισθούν με την πλήρη εφαρμογή του τριετούς σχεδίου που ανακοινώθηκε προσφάτως. Στην περίπτωση της Σουηδίας, η οποία αντιμετωπίζει επίσης μεγάλο έλλειμμα, θεσπίστηκε ήδη πολυετές φορολογικό πλαίσιο προσαρμογής· τώρα πρέπει να ανοίξει και ο δρόμος προς την προσαρμογή. Στο Βέλγιο, λόγω του υψηλού δημοσίου χρέους απαιτείται πλήρης εφαρμογή του φορολογικού μέρους του Global plan και περαιτέρω πρόοδος ως προς τη μείωση του ελλείματος κάτω από το όριο 3 %

του ΑΕΠ, ώστε να επιτευχθεί επίσης σημαντικότερη μείωση του δείκτη δανειακής επιβάρυνσης. Στην Ισπανία και στην Πορτογαλία απαιτούνται μεγαλύτερες προσπάθειες στον τομέα της φορολογικής σταθεροποίησης· επίσης απαιτούνται φιλόδοξοι φορολογικοί στόχοι στην περίπτωση της Αυστρίας και της Γαλλίας. Τέλος, ενώ η Φινλανδία δεν έχει ακόμα παρουσιάσει πρόγραμμα σύγκλισης, οι εκτιμήσεις δείχνουν ότι έχει θέσει φιλόδοξους δημοσιονομικούς στόχους· οι δε προσπάθειες για την πραγματοποίησή τους πρέπει να υποστηριχθούν. Η Δανία, οι Κάτω Χώρες και το Ηνωμένο Βασίλειο πρέπει να συνεχίσουν την εντατική εφαρμογή των προγραμμάτων τους φορολογικής σταθεροποίησης σύμφωνα με τα προγράμματα σύγκλισης, ώστε το έλλειμμά τους να μειωθεί κάτω του 3 % το 1996. Οι φορολογικές εξελίξεις και προοπτικές στη Γερμανία, στην Ιρλανδία και στο Λουξεμβούργο δείχνουν ότι βάσει των προβλέψεων της Επιτροπής, οι χώρες αυτές θα συνεχίσουν να μην εμφανίζουν υπερβολικό έλλειμμα. Στην Ιρλανδία προβλέπεται ότι ο δείκτης δανειακής επιβάρυνσης θα συνεχίσει να μειώνεται με σταθερό ρυθμό, ενώ στο Λουξεμβούργο η κατάσταση των δημοσίων οικονομικών παραμένει υγιής.

Ενώ τα κράτη μέλη πρέπει να ακολουθήσουν αυστηρές δημοσιονομικές πολιτικές ώστε τα ελλείμματά τους να μειωθούν κάτω του 3 % του ΑΕΠ. η ίδια η Κοινότητα πρέπει να υιοθετήσει προσεκτική στάση έναντι της δημοσιονομικής προοπτικής που θέσπισε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Εδιμβούργου — η προοπτική αυτή καθορίζει ανώτατα όρια και όχι στόχους.

Προώθηση της ανταγωνιστικότητας και σταθερή ανάπτυξη

Μετά τις προτάσεις της Λευκής Βίβλου για την «Ανάπτυξη, την ανταγωνιστικότητα και την απασχόληση», τα κράτη μέλη εφαρμόζουν μεταρρυθμίσεις με στόχο την ενίσχυση των δυνάμεων που συμβάλλουν στις δυνατότητες ανάπτυξης και την τόνωση του δυναμισμού και της ανταγωνιστικότητας των οικονομιών της Κοινότητας.

Για την πλήρη αξιοποίηση των ευκαιριών που παρέχει η εσωτερική αγορά, το ποσοστό μεταφοράς των κοινοτικών οδηγιών στο εθνικό δίκαιο ανέρχεται σήμερα στο 92.4 %, η απόκλιση δε μεταξύ των κρατών μελών κυμαίνεται από 86,3 % έως 98,6 %. Ωστόσο, πρέπει ακόμα να καταβληθούν προσπάθειες στους τομείς των ασφαλειών, της πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας, των δημοσίων συμβάσεων, των νέων τεχνολογιών και των υπηρεσιών καθώς και της ελεύθερης κυκλοφορίας. Επί πλέον, η πρόοδος ήταν αργή όσον αφορά την επέκταση της ενιαίας αγοράς τηλεπικοινωνιών και ενέργειας, ενώ δεν έχει ολοκληρωθεί η εσωτερική αγορά των μεταφορών. Απαιτούνται, επίσης, περαιτέρω προσπάθειες για την ενίσχυση των κανόνων περί ανταγωνισμού, τη μείωση των κρατικών ενισχύσεων, και τον περιορισμό του ρόλου του δημοσίου τομέα. Η ιδιωτικοποίηση, καθ'όσον τα κράτη μέλη κρίνουν ότι δεν αντιβαίνει προς τις θέσεις τους, θα μπορούσε να ενισχύσει την πρόοδο που έχει ήδη σημειωθεί προς την κατεύθυνση αυτή. Σε επίπεδο Κοινότητας έχουν αναληφθεί πολλές πρωτοβουλίες. Μετά τις συστάσεις του Συμβουλίου του Έσσεν δημιουργήθηκε μια Συμβουλευτική Ομάδα για την Ανταγωνιστικότητα η οποία προτίθεται να ετοιμάσει μία έκθεση για το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο των Καννών σχετικά με την κατάσταση της ανταγωνιστικότητας στην Κοινότητα και συναφή θέματα· επίσης δημιουργήθηκε η ομάδα για τη νομοθετική και διοικητική απλούστευση. Για την ενίσχυση της συνολικής ανταγωνιστικότητας, εξετάζονται πολλά θέματα σε επίπεδο Κοινότητας, στα οποία περιλαμβάνεται η βελτίωση της χρηματοδότησης των ΜΜΕ, η αύξηση της ευελιξίας της αγοράς εργασίας και η βελτίωση της ποιότητας της επαγγελματικής κατάρτισης.

Πρέπει να γίνει πλήρης εκμετάλλευση των δυνατοτήτων ανάπτυξης και απασχόλησης που προκύπτουν από τις προσπάθειες προστασίας του περιβάλλοντος. Η έκθεση που θα καταρτίσει το Συμβούλιο Οικονομικών και Δημοσιονομικών Υποθέσεων για το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Δεκεμβρίου του 1995, σχετικά με «τη διασύνδεση μεταξύ οικονομικής ανάπτυξης και περιβάλλοντος και τις συνέπειές της επί της οικονομικής πολιτικής», έχει ιδιαίτερη σημασία ως προς το θέμα αυτό.

Έχει θεμελιώδη σημασία για το δυναμισμό των οικονομιών της Κοινότητας να αυξηθούν οι επενδύσεις. Αυτό αφορά ιδιαίτερα τις επενδύσεις για την εκπαίδευση και την κατάρτιση και για την υποδομή της Κοινότητας που πρέπει να αναπτυχθεί για να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις του 21ου αιώνα. Πρέπει να υλοποιηθούν τα διευρωπαϊκά δίκτυα και να τεθεί σε εφαρμογή το πρόγραμμα δράσης για την κοινωνία των πληροφοριών. Επί πλέον, για την προώθηση των πρωτοβουλιών έρευνας και ανάπτυξης απαιτείται μεγαλύτερος συντονισμός μεταξύ των κρατών μελών. Οι παράλληλες, συντονισμένες προσπάθειες στο επίπεδο της Κοινότητας και των κρατών μελών αποτελούν θεμελιώδες συστατικό στοιχείο για την αξιοποίηση των δυνατοτήτων δημιουργίας θέσεων απασχόλησης και ανάπτυξης.

Απασχόληση και αγορά εργασίας

Η οικονομική ανάκαμψη, αν προχωρήσει όπως προβλέπεται, θα εξουδετερώσει το κυκλικό συστατικό μέρος της ανεργίας μέχρι το 1997. Παρόλα αυτά, για να συνεχίσει να μειώνεται η ανεργία ουσιαστικά και προοδευτικά, θα πρέπει να επιτευχθεί ένας υψηλός, μακροπρόθεσμα, ρυθμός ανάπτυξης για αρκετά χρόνια και να ενισχυθεί η ικανότητα της ανάπτυξης αυτής να δημιουργήσει θέσεις εργασίας. Σε πολλά κράτη μέλη, υπάρχει ανάγκη εντονότερης διαφοροποίησης των μισθών ανάλογα με τους κλάδους, τις γεωγραφικές περιοχές και τα επαγγελματικά προσόντα. Ουσιαστικό στοιχείο των προσπαθειών για την επίτευξη αυτών των στόχων είναι η άσκηση πιο δυναμικής και αποτελεσματικής πολιτικής αγοράς εργασίας. Η πλιτική αυτή πρέπει να στοχεύει σε μία συνεκτική, ολοκληρωμένη και συντονισμένη προσπάθεια για την πραγματοποίηση διαρθρωτικών αλλαγών στον τομέα των εκπαιδευτικών συστημάτων, της εργατικής νομοθεσίας, των συμβάσεων εργασίας, των συστημάτων συλλογικών διαπραγματεύσεων και του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης για τη βελτίωση της αγοράς εργασίας ως συνόλου.

Με βάση τη Λευκή Βίβλο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Έσσεν προσδιόρισε τις ακόλουθες πέντε προτεραιότητες που πρέπει να εξετάσουν τα κράτη μέλη:

— βελτίωση των ευκαιριών απασχόλησης του εργατικού δυναμικού με την προώθηση των επενδύσεων στον τομέα της επαγγελματικής κατάρτισης,

— αύξηση της έντασης της απασχόλησης στα πλαίσια της ανάπτυξης,

— μείωση του μη μισθολογικού κόστους,
— βελτίωση της αποτελεσματικότητας της πολιτικής αγοράς εργασίας,
— βελτίωση των μέτρων υπέρ των ομάδων

που πλήττονται περισσότερο από την ανεργία.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Έσσεν κάλεσε τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν μέτρα ανάλογα με την ιδιαίτερη κατάσταση που αντιμετωπίζει το κάθε κράτος και να ετοιμάσουν πολυετή προγράμματα με τα οποία θα εκδηλώνουν τις προθέσεις τους για την πολιτική που θα ακολουθήσουν. Καθίσταται τώρα σημαντικό να εγκρίνουν ταχέως τα κράτη μέλη τα εν λόγω πολυετή προγράμματα. Όπως ζήτησε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Έσσεν, το Συμβούλιο και η Επιτροπή θα παρακολουθούν εκ του σύνεγγυς τις τάσεις στον τομέα της απασχόλησης, θα ελέγχουν τις σχετικές πολιτικές των κρατών μελών και θα υποβάλλουν ετήσιες εκθέσεις στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο για την περαιτέρω πορεία της αγοράς εργασίας, αρχίζοντας από τον Δεκέμβριο του 1995.

Έχουν ήδη ληφθεί διάφορα μέτρα, αλλά απαιτούνται μεγαλύτερες και αποφασιστικότερες προσπάθειες.

Παραδείγματα των τρόπων, με τους οποίους η δυναμική και αποτελεσματικότερη πολιτική στον τομέα της αγοράς εργασίας συμβάλλει στην αύξηση της απασχόλησης είναι τα εξής:

i) βελτιώνει τις ευκαιρίες απασχόλησης του εργατικού δυναμικού με την προώθηση των επενδύσεων στον τομέα της επαγγελματικής κατάρτισης, κυρίως στις ΜΜΕ, και κατά συνέπεια ανυψώνει το ποιοτικό επίπεδο του ανθρώπινου κεφαλαίου, πράγμα που έχει ως αποτέλεσμα τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, της αποδοτικότητας, της ευελιξίας και των ευκαιριών του εργατικού δυναμικού,

ii) αυξάνει την ένταση της απασχόλησης ως αποτέλεσμα της οικονομικής αύξησης, χωρίς να επιδρά αρνητικά στον ίδιο το ρυθμό της αύξησης, ως εξής:
   — οι κοινωνικοί εταίροι εξετάζουν στα κατάλληλα επίπεδα αν μπορεί να ενισχυθεί η απασχόληση χωρίς να θιγεί η ανταγωνιστικότητα, μέσω καινοτόμων μορφών οργάνωσης της εργασίας, όπως η αναδιοργάνωση ή η εφαρμογή νέων προτύπων ωραρίου εργασίας και η καθιέρωση νέων συνδυασμών εργασίας και ελεύθερου χρόνου,
   — τα κίνητρα για απασχόληση αυξάνουν με τον περιορισμό του μη μισθολογικού κόστους, κυρίως στις χαμηλότερες βαθμίδες της κλίμακας μισθών και παραγωγικότητας, χωρίς να θίγονται άλλα τμήματα της αγοράς εργασίας· από μακροοικονομική άποψη αυτό πρέπει να επιτευχθεί με τρόπους που δεν θα επηρεάζουν τη μείωση των δημοσιονομικών ελλειμμάτων, ούτε την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων. Απαιτούνται συνεπώς μεταρρυθμίσεις στις οποίες περιλαμβάνονται, όπου αυτό κρίνεται σκόπιμο, και οι εναλλακτικές πηγές χρηματοδότησης των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης,
   — ενθαρρύνεται, η ανάπτυξη νέων ευκαιριών απασχόλησης και νέων δραστηριοτήτων, ιδίως σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, π.χ. στους τομείς του περιβάλλοντος και των κοινωνικών υπηρεσιών,

iii) ενισχύουν την ετοιμότητα προς εργασία όταν εμφανίζονται νέες θέσεις απασχόλησης μέσω:
   — της βελτίωσης της αποτελεσματικότητας της πολιτικής που ακολουθείται ως προς την αγορά εργασίας μέσω της ενίσχυσης της ευελιξίας όσον αφορά την επαγγελματική και γεωγραφική κινητικότητα (ιδίως για τους εργαζομένους εκείνους που μπορούν εύκολα να προσληφθούν),
   — της ενίσχυσης των μέτρων υπέρ των ομάδων που πλήττονται ισχυρότερα από την ανεργία με την οργάνωση ειδικών προγραμμάτων εκπαίδευσης που απευθύνονται σε συγκεκριμένες ομάδες που πλήττονται από αποκλεισμό.

Οι πολιτικές της αγοράς εργασίας που συμβάλλουν στη χρησιμοποίηση αυτών των τριών τρόπων αποτελούν όχι μόνο απαραίτητο συμπλήρωμα των μακροοικονομικών και διαρθρωτικών πολιτικών στον τομέα της ανταγωνιστικότητας, αλλά βοηθούν επίσης στη διατήρηση και ενίσχυση της συνοχής και της κοινωνικής συναίνεσης, εντός της Ένωσης, στη μακρά και επίπονη προσπάθεια της απορρόφησης των ανέργων.

Βρυξέλλες, 10 Ιουλίου 1995.

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

P. SOLBES MIRA